

התובעת

מדינת ישראל באמצעות רשות מקרקעי ישראל

באמצעות ב"כ עורך הדין דוד קנטור ו/או עו"ד יניב מזוז
שכתובתם למסירה כתבי בי-דין היא
ברחוב בן צבי 12 באר שבע ת"ד 1493
טלפון 08-6650581 פקסימיליה 08-6209313

- נגד -

הנתבעים

1. אלהואשלה פאטמה ת.ז. [REDACTED]
2. אלהואשלה בחירי ת.ז. [REDACTED]
3. הואשלה נזילה ת.ז. [REDACTED]
4. הואשלה מחמד ת.ז. [REDACTED]
5. הואשלה זעילה ת.ז. [REDACTED]
6. הואשלה ח'לייל ת.ז. [REDACTED]
7. הואשלה נואל ת.ז. [REDACTED]
8. הואשלה עידה ת.ז. [REDACTED]

ע"י ב"כ עוה"ד סוהאד בשארה ו/או מאיסאנה מוראני
ו/או חסן ג'בארין ו/או סואסן זהר ו/או פאדי חורי ו/או
נארימאן שחאדה – זועבי ו/או סארי עראף ואח'.
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
שכתובתם למסירה כתבי בי-דין היא שד' יפו 94 חיפה ת.ד. 8921
נייד : 050-7456-580 ; טלפון : 04-9501610 ; פקס : 04-9503140

כתב הגנה

כללי

1. הנתבעים אשר יפוי כח מטעמם הוגש לבימ"ש יהיו מיוצגים בכתב הגנה זה ע"י ב"כ המנויים לעיל, מארגון זכויות האדם עדאלה - המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל, ומענם להמצאת כתבי בי-דין כמפורט לעיל.
2. כל טענה ו/או עובדה הנטענת ו/או המאוזכרת בכתב הגנה זה, נטענת באופן מצטבר, משלים או חלופי לכל טענה ו/או עובדה אחרת הנכללת בו, על פי הקשרם של הדברים והדבקם, בין אם נאמר הדבר במפורש ובין אם לאו.
3. הנתבעים מכחישים מכל וכל כל טענה ו/או עובדה ו/או פרט הנטענים בכתב התביעה, למעט אלה בהם יודו מפורשות בכתב הגנה זה.

4. אין בהעלאת טענה ו/או אזכור עובדה כלשהי בכתב הגנה זה, כדי להעביר את נטל השכנוע ו/או נטל הראיה ו/או נטל ההוכחה מהתובעת אל שכם הנתבעים בכל עניין שבו מוטל הנטל על התובעת אלמלא הועלתה הטענה ו/או הזכרה העובדה.
5. הנתבעים כופרים בנכונותם ובקבילותם של כל המסמכים שצורפו לכתב התביעה, שהרי הם הוגשו בניגוד לדיני הראיות ובניגוד לתקנות סדר הדין האזרחי.
6. בכל מקום בכתב הגנה זה בו מוכחש האמור בתביעה ולאחר מכן מופיע פירוט טענות הנתבעים, אין בפירוט הטענות כדי לגרוע מכלליות ההכחשה.

רקע

7. עניין לנו בתביעה המצטרפת ל- 9 תביעות זהות נוספות במסגרתן מבקשת התובעת שבית משפט נכבד זה יורה על פינוי מאות תושבי הכפר ראס ג'ראבה (להלן: "הכפר") - נשים, ילדים וגברים אזרחי המדינה - הקיים מזה עשרות רבות של שנים.
8. הכפר מתפרס על שטח של כ-340 דונם, מזרחית לעיר דימונה ובסמוך לשכונתיה ובו מתגוררים בני ובנות השבטים אלהואשלה, אבו סולב ואלנסאסרה מזה דורות, אף טרם הקמתה של העיר דימונה.
9. תושבי הכפר נולדו וגדלו בו, בנו את חייהם, הקימו את משפחותיהם ובתיהם, פיתחו חיי חברה וכלכלה ומקיימים בו חיי קהילה מגובשים ותוך כדי עזרה הדדית. לכן כל ניסיון להציג אותם כפולשים או מסיגי גבול הינו מוכחש ולא נכון.
10. לכפר דרך גישה מרכזית היוצאת מזרחה מתוך העיר דימונה, ומהווה המשך של רחוב העליה שבעיר. מדרך הגישה המרכזית מסתעפות מערכת דרכים משניות אל תוך השכונות ואל המרחב הציבורי שבכפר - "אלשיג".
11. אזור הכפר הוא חלק משטחי השבט הבדואי אלהואשלה שחי באזור במשך מאות שנים. הכפר מחולק לעשר שכונות בגדלים שונים אשר נמצאות בתחום שיפוט העיר דימונה ומבני המגורים והמשק בו מאורגנים על פי חלוקה למשפחות מורחבות.
12. רוב תושבי הכפר עובדים במשרות שונות בעיר דימונה ובבאר שבע, וחלקם עובדים כשכירים בשטחים החקלאיים של המושבים והקיבוצים באזור. התושבים נשענים רבות על שירותי בריאות ורווחה הקיימים בעיר דימונה והם רואים את עצמם חלק בלתי נפרד מהעיר דימונה.
13. לכן, לא רק הצגת העובדות בכתב התביעה לא נכונה אלא גם התכלית של פינוי הכפר והריסתו המבוקשים בכתב התביעה אינה כדין ומנוגדת הן לעקרונות המשפט המינהלי והן לעקרונות המשפט החוקתי. שכן, ביסוד כתב התביעה תכלית פסולה של הרחבת העיר דימונה על חורבותיו של הכפר מבלי לתת משקל כלשהו לזכויות ולאינטרסים הלגיטימיים של התושבים.
14. תכלית פסולה ולא חוקית זו הופיעה אף באופן ברור בכתב התביעה שהסביר, כי "המקרקעין נמצאים בשטח הנמצא בתכנון להרחבת העיר דימונה" וכי הפינוי דרוש על מנת "להפעיל את המקרקעין לטובת הציבור".

15. בנסיבות אלה פינויים המבוקש של הנתבעים מכפרם יפגע בזכויותיהם החוקתיות לכבוד, לקניין, לדיוור, ולשוויון ויפלה אותם על רקע לאום בצורה לא מידתית ושלא לתכלית ראויה. יתרה מכך, כתב התביעה לא מקיים את התנאים המינימליים בדבר קיומה של תשתית עובדתית רלבנטית עובר לקבלת ההחלטה אשר פוגעת בזכויות אדם.

16. לכן, יש לדחות את כתב התביעה המתעלם מהדין ואינו עומד בשום צורה בתנאי פסקת ההגבלה שבחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

טענות מקדמיות נוספות - סילוק על הסף

17. הנתבעים יטענו כי דין התביעה כנגדם להידחות על הסף מחמת התיישנות. לעניין זה יטענו הנתבעים, בין היתר:

א. כאמור, הנתבעים, יחד עם בני משפחותיהם לדורותיהם, מתגוררים במקרקעין נשוא התביעה דנן משך עשרות שנים, עוד בטרם נרשמו המקרקעין על שם התובעת ואף בטרם חקיקתו של חוק המקרקעין, התשכ"ט - 1969.

ב. בנסיבות אלה, חזקתם של הנתבעים לצורך ההליך דנן, בשל אופיו ותנאיו, מהווה חזקה מתגוננת מפני הסעד של סילוק יד ושאר הסעדים המבוקשים בתביעה. חזקה מתגוננת זו בכוחה להדוף את טענות התובעת מחמת התיישנות התביעה.

18. הנתבעים יטענו כי דין התביעה כנגדם להידחות על הסף מחמת שיהוי. השתהות התובעת בהגשת התביעות לפינוי יש בו, בין היתר, כדי ללמד שהתובעת זנחה את התביעה. השיהוי הרב בהגשת התביעה, וחלוף זמן כה רב, פוגע קשות גם ביכולתם של הנתבעים להתגונן, יתכן ויגרום להם נזק ראייתי ושינה את מצבם לרעה. בנוסף, השתהות זו של התובעת הולידה אינטרס הסתמכות אצל הנתבעים, העולה במקרה הזה על כל אינטרס אחר אף של "אכיפה", ככל שאכן קיים אינטרס כזה בנסיבות ענייננו.

19. הנתבעים יטענו, כי דין התביעה להידחות על הסף בשל הגשתה בחוסר תום לב, משיקולים בלתי ענייניים, תוך ניצול לרעה של הליכי משפט ובניגוד לסדרי מינהל תקינים. החלטת התובעת לנקוט בהליכים משפטיים לפינוי הנתבעים מכפרם הנה החלטה מינהלית הכפופה לעקרונות המשפט הציבורי והמינהלי, כגון ההגינות המינהלית, דוקטרינת ההגנה מן הצדק וההשתק והעדר קיומה של תשתית עובדתית רלוונטית עובר לקבלת ההחלטה המינהלית, ועל כן גם לשבט ביקורתו של בית משפט נכבד זה.

20. הפסיקה לא אחת הדגישה את חשיבות עקרונות ההגינות בפעולות המינהל הציבורי ורשויות השלטון לאור הכוח הנמצא בידי שלטונות אלה אשר מעמיד אותן בעמדת עליונות על פני האזרח או הפרט (בג"ץ 164/97 קונטרס בע"מ נ' משרד האוצר, אגף המכס והמע"מ, פ"ד נב(1) 289, 366-367 (1998)).

21. כפי שניתן להסיק מכתב התביעה, תביעות הפינוי הוגשו על מנת להפעיל לחצים על הנתבעים ושאר תושבי הכפר ראס ג'ראבה לפנות את כפרם בכדי להרחיב את העיר דימונה, שהינה עיר יהודית במהותה. כך ברקע לכתב התביעה הוסבר, ומבלי לגרוע מההכחשה לעובדות אלה, כי

משנדחו הצעות הפינוי על ידי "נציגי הנתבעים" "לא נותרה ברירה אלא לנקוט בהליכים משפטיים לפינוי...".

22. לכן, דין התביעה להידחות על הסף ולו משום שהיא נגועה בהפליה פסולה.

23. הנתבעים יוסיפו ויטענו, כי הגשת התביעה כנגדם לאחר שנים רבות כל כך ועל מנת להרחיב את העיר דימונה אינה נשענת על תשתית עובדתית נאותה ועניינית, לוקה בשיקולים זרים, מפלה אותם באופן פסול ופוגעת בזכויותיהם החוקתיות שלא לתכלית ראויה ובאופן בלתי מידתי.

24. הנתבעים יטענו כי דין התביעה להידחות על הסף מחמת העדר זיהוי מדויק ומפורט של המקרקעין נשוא כתב התביעה וכן מחמת חוסר יריבות עם הנתבעים.

לחילופין

25. לחילופין, יטענו הנתבעים כמפורט להלן.

26. הנתבעים מכחישים את כלל הנטען בפרק ה"רקע" לכתב התביעה. כפי שיפורט להלן, הנתבעים מחזיקים במקרקעין בכפרם כדין וירחיבו לעניין הזה תוך כדי התייחסותם לשאר סעיפי התביעה.

27. הנתבעים מכחישים שהוגשו נגדם תביעות פינוי כלשהם בשנת 1992. נספח א1 - אישור בדבר ביעור תיקים - אינו כביל מה גם שאיננו מלמד מאומה על הנטען על ידי התובעת לעניין זה.

28. הנתבעים מכחישים כי הוגשה כנגדם תלונה למשטרה על הסגת גבול ויוסיפו בהקשר הזה כי סעיף 447(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 המוזכר בנספח א2 הבלתי כביל, אף איננו יכול לחול בעניינם וכל פעולה משטרתית בעניין תהיה מחוסרת כל סמכות.

29. הנתבעים מכחישים כי הוצעו להם פתרונות דיור שהיה ביכולתם לשקול.

30. הנתבעים מכחישים את הנטען בסעיפים 7-8 לכתב התביעה ואת "בעלות" התובעת במקרקעין נשוא התביעה כמשתקף בנספח א' אשר צורף לה.

31. הנתבעים יוסיפו ויטענו, בעניין הזה, כי אמנם עולה מנסח הרישום אשר צורף לכתב התביעה כי המדינה הינה הבעלים הרשומים של המקרקעין, אך הנתבעים קובלים על הליך רישום הבעלות, אשר ידעו עליו רק לאחרונה. הנתבעים כופרים "בבעלות" התובעת בקרקע ויטענו כי הינם מחזיקים כבעלים, יחד עם שאר בני משפחתם. על יסוד טענה זו, וטענות נוספות, ישקלו הנתבעים לעתור, יחד עם שאר בני משפחתם, בערעור על לוח הזכויות, בהליך נפרד, לרישומם כבעלים בקרקע והסדרה סופית של חזקתם בה.

32. הנתבעים מכחישים את האמור בסעיפים 9 ו-16-21 לכתב התביעה. הנתבעים יוסיפו ויטענו, כי הינם, יחד עם שאר תושבי הכפר, מתגוררים ומחזיקים במקרקעין שבכפר מזה שנים רבות ולמשך דורות על פי דין. הם לא מפירים את זכויותיה של התובעת, אינם מסיגים גבולה ולהם זכויות חזקה ושימוש במקרקעין נשוא התביעה שבכפר.

33. הנתבעים יטענו כי הם מחזיקים ומתגוררים בכפר בהתאם להסכמתה המפורשת ו/או המשתמעת של התובעת ו/או של נציגיה ו/או של שליחיה ו/או של כל אדם מטעמה, בידיעתה המלאה משך עשרות שנים. התובעת לא פנתה אליהם והעלתה כל טענה ו/או תביעה כנגד חזקתם ו/או מגוריהם בקרקע ו/או על מנת לפנות את כפרם ואת מקום מגוריהם.

34. הנתבעים יטענו כי הינם ברי רשות בלתי הדירה במקרקעין.

35. חלוף הזמן הרב מאז תחילת מגוריהם באזור ו/או הוראותיה ו/או הסכמתה של התובעת ו/או של נציגיה ו/או של שליחיה ו/או של מי מטעמה, גרמו לנתבעים להסתמך על הוראות ו/או הסכמות ו/או שתיקה זו ו/או להשתקע באזור ו/או להשקיע בו ו/או להפוך אותו למקום מגוריהם היחידי.

36. הנתבעים יטענו, כי במשך עשרות השנים, בה הם מתגוררים ומחזיקים במקרקעין שבכפר (בידיעתה של התובעת ו/או של נציגיה ו/או של מי מטעמה, כאמור) הנתבעים הקימו מבני מגורים קבועים מבלוקים וצריפים לעדרים, וכל זאת בידיעתה של התובעת ובהסכמתה המפורשת ו/או המשתמעת. בתים אלה מהווים את מקום מגוריהם היחידי של הנתבעים ואין להם מקום מגורים אחר. ועל כן, פינויים של הנתבעים מהמקום יתיר אותם ללא קורת גג וללא דיור.

37. הנתבעים מכחישים את כל האמור בסעיפים 10-13 לכתב התביעה. רשות מקרקעי ישראל, כרשות ציבורית, מחויבת לנהל את המקרקעין שברשותה בהתאם לעקרונות המנהליים של הגינות, תום לב, תוך כדי שקילת שיקולים ענייניים, תוך שמירה על עקרונות השוויון ותוך לקיחה בחשבון את צורכי כלל הציבור. לכן, טיעוניה ופעילותה לפינוי הכפר אינם עומדים באמות מידה אלה ואף סותרים עקרונות יסוד משפטיים של שוויון ואיסור האפליה בנושאי קרקע, תכנון ופיתוח, אשר התפתחו משך עשורים בפסיקה של בית המשפט העליון (בג"ץ 6698/95 קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נד(1) 258, פסקה 30 לפסק דינו של כב' השופט, כתוארו אז, ברק (2000); בג"ץ 8036/07 אבריק-זבידאת נ' מנהל מקרקעי ישראל (פורסם במאגרים, 13.9.2011); עע"ם 1789/10 סבא נ' מינהל מקרקעי ישראל (פורסם במאגרים, 7.11.10)).

38. הנתבעים מכחישים את האמור בסעיף 22 לכתב התביעה. כפי שפורט לעיל, הנתבעים יטענו כי הינם מחזיקים בקרקע שבכפר כדן.

39. הנתבעים מכחישים את האמור בסעיפים 23-25 לכתב התביעה. בנסיבות המפורטות לעיל, אין לתובעת זכות לדמי שימוש או שיפוי.

40. הנתבעים מכחישים את האמור בסעיף 26 לכתב התביעה. כפי שפורט לעיל, הנתבעים מחזיקים ומשתמשים במקרקעין כדן.

41. הנתבעים ידגישו שוב, כי פינויים מהכפר יפגע בזכותם לדיור, שמהווה חלק מכבוד האדם, המוגן ע"י חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. פינויים של הנתבעים, יחד עם שאר תושבי הכפר, ממקום שבו הם מתגוררים במשך עשרות שנים ועל מנת להרחיב את דימונה במקומם משפילה אותם

ופוגע קשות בכבודם, מפלה אותם על רקע לאום, פוגעת בקניינם ובזכותם לשוויון. פגיעה זו איננה לתכלית ראויה ולבטח איננה מידתית.

42. הנתבעים יטענו, כי עצם הגשת התביעות לפינויים מהמקום והשאתם ללא קורת גג, מהווה בהחלט סכנה לחייהם ולגופם של הנתבעים - גברים כנשים וכילדים - המוגנים אף הם בחוקי היסוד.

43. דגש מיוחד יש לשים בהקשר הזה להשלכות הפינני על אוכלוסיית הקטינים מבין תושבי הכפר בתור קבוצה פגיעה במיוחד. קבוצת נוספת פגיעה במיוחד בהקשר הזה הינה קבוצת הנשים אשר כל פינני משליך עליהן באופן ניכר ומוגבר.

44. הנתבעים יטענו, כי פעולתה זו של התובעת מעידה על מדיניות איפה ואיפה ומונעת משיקולים זרים ובלתי ענייניים, ונעשית היא בחוסר תום לב וכאמור, לתכלית בלתי ראויה. ועדת גולדברג קבעה, כי "אין להתעלם מניודם הכפוי של חלק מהם [מהשבטים הבדואים] לאזור הסייג לאחר הקמת המדינה, ולאחיותו רבת השנים של חלקם האחר בקרקעות שבאזור הסייג. לא ניתן לומר על השבטים שהיו ועל אלה שהועברו, כי הם פלשו לאזור הסייג [...]". (דו"ח הוועדה להצעת מדיניות להסדרת התיישבות הבדווים בנגב בראשות השופט בדימוס אליעזר גולדברג 2008, עמ' 27). מכאן, הבסיס לכל מהלך תכנוני בהקשרו של הכפר צריך להיות הכרה והסדרה תכנונית ללא צורך בעקירה או מעבר.

45. לבסוף, היות ועניין לנו בנושא של היסטוריה ארוכת שנים, הנתבעים שוקדים על איתור מסמכים שונים הרלוונטיים להגנה שלהם. לאור השיהוי הרב בהגשת כתב התביעה, האיתור של מסמכים אלה, שבחלקם אף נמצאים בידי רשויות המדינה, טרם הסתיים ועל כן שומרים הנתבעים לעצמם את הזכות לבקש תיקון כתב הגנתם במידה ויהיה צורך בכך לכשיקבלו לידיהם מסמכים חדשים בעניין.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את התביעה על כל הסעדים שהתבקשו בה ופורטו, בין היתר, בסעיף 28 לכתב התביעה ובפרק הסעדים שבתחילת התביעה (סעיפים 1-6) ולחייב את התובעת בהוצאות משפט כחוק.

מאיסאנה מוראני, עו"ד

סוהאד בשארה, עו"ד

ב"כ הנתבעים

חיפה, 24.11.2019